

Digitális rádiózás a világban és nálunk

antenna
HUNGÁRIA

Balla Éva – műsorszórási szakértő
Antenna Hungária Zrt.
Hálózatfejlesztési Osztály

HTE Média Klub előadás
2020. szeptember 30.

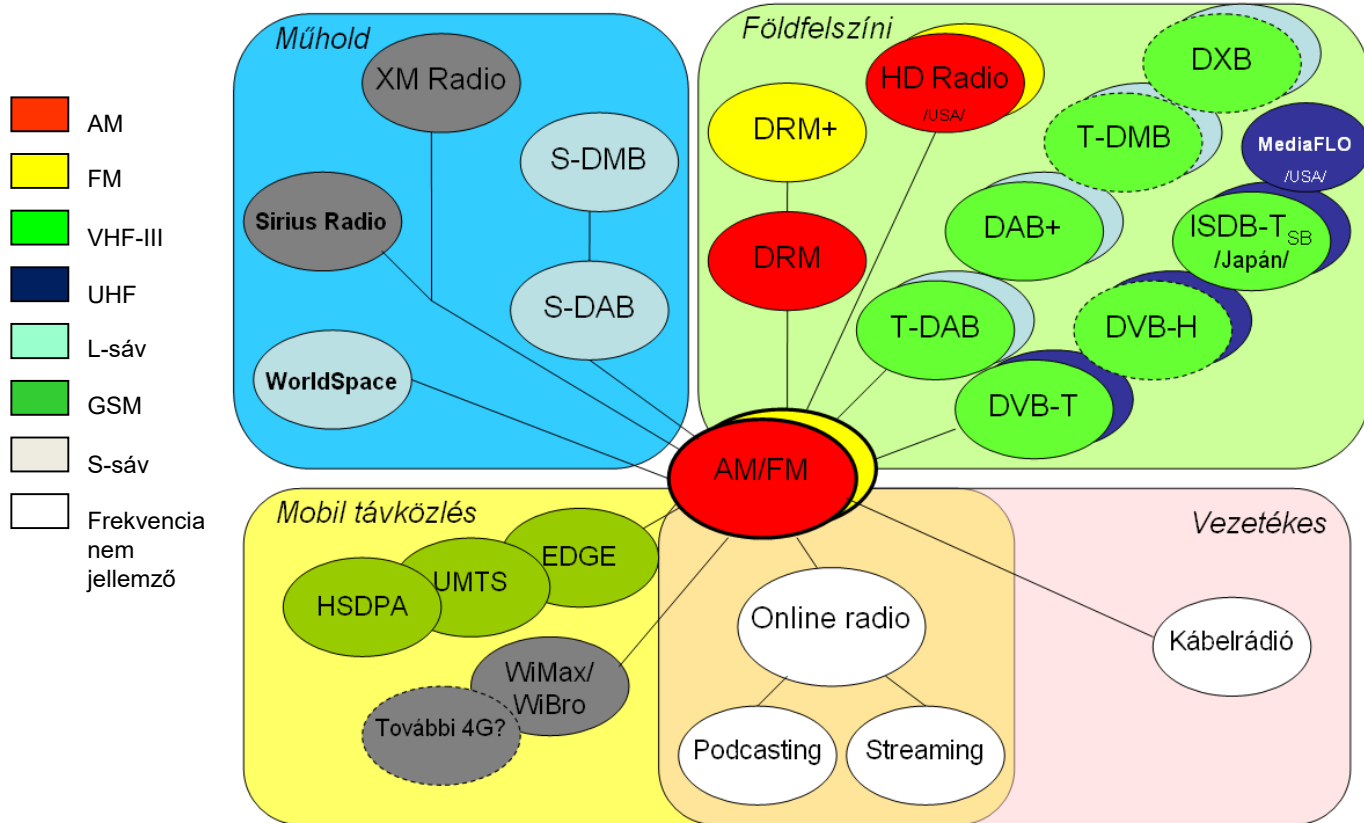
Tartalom

Digitális rádiórendszerek áttekintése	Digitális rádiózás a nagyvilágban	..Magyarországon
<ul style="list-style-type: none"> • DAB / DAB+/DMB • DRM/ DRM+ • HD Radio • ISDB-T • CDR • 5G Broadcast	<ul style="list-style-type: none"> • Rádiótérképek:<ul style="list-style-type: none"> • DAB • DRM • HD Radio • Vevőkészülékek helyzete	<ul style="list-style-type: none"> • DAB+ • DRM – KH • DRM – RH

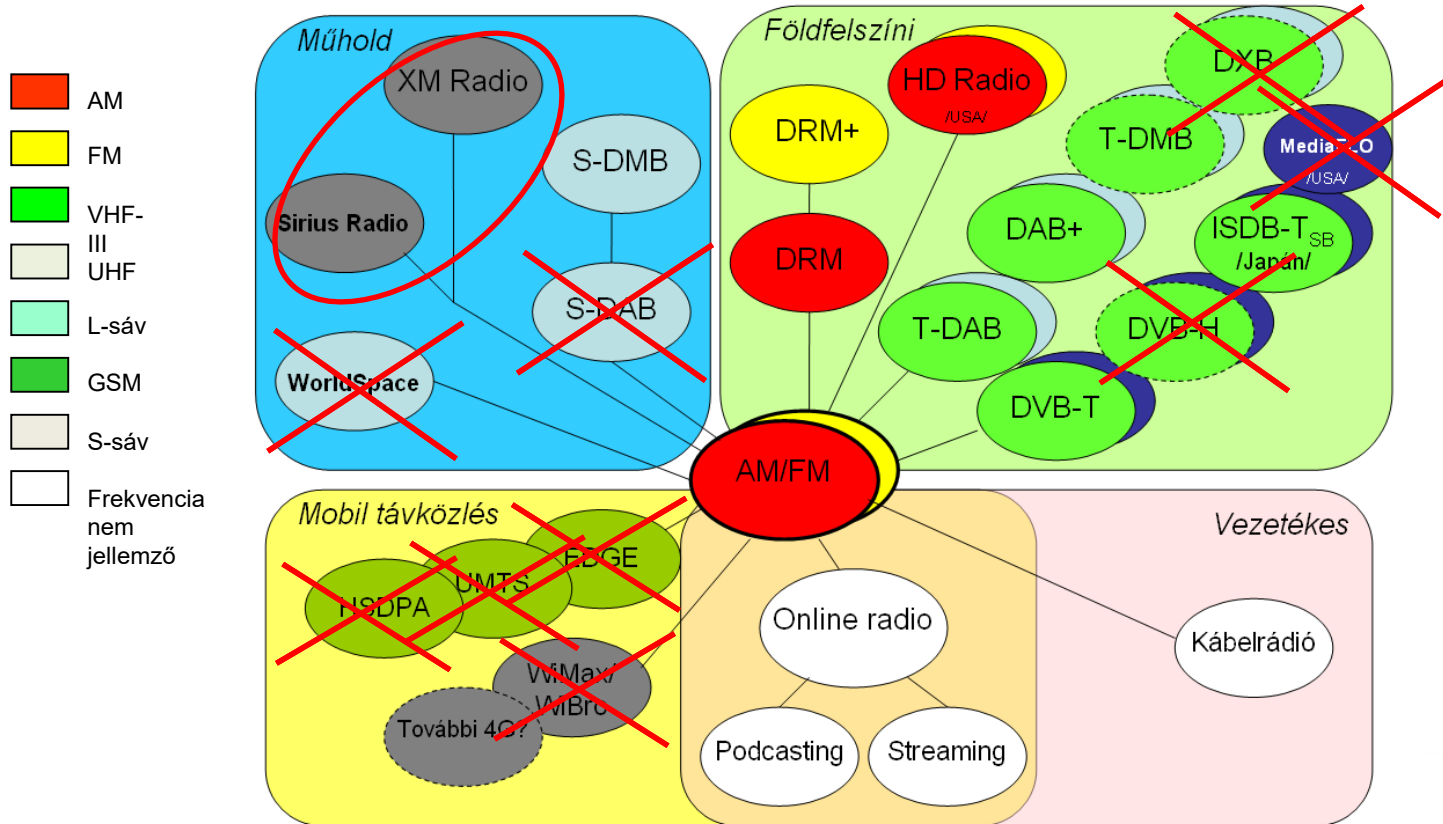
Tartalom

Digitális rádiórendszerek áttekintése	Digitális rádiózás a nagyvilágban	..Magyarországon
<ul style="list-style-type: none"> • DAB / DAB+/DMB • DRM/ DRM+ • HD Radio • ISDB-T • CDR • 5G Broadcast	<ul style="list-style-type: none"> • Rádiótérképek:<ul style="list-style-type: none"> • DAB • DRM • HD Radio • Vevőkészülékek helyzete	<ul style="list-style-type: none"> • DAB+ • DRM – KH • DRM – RH

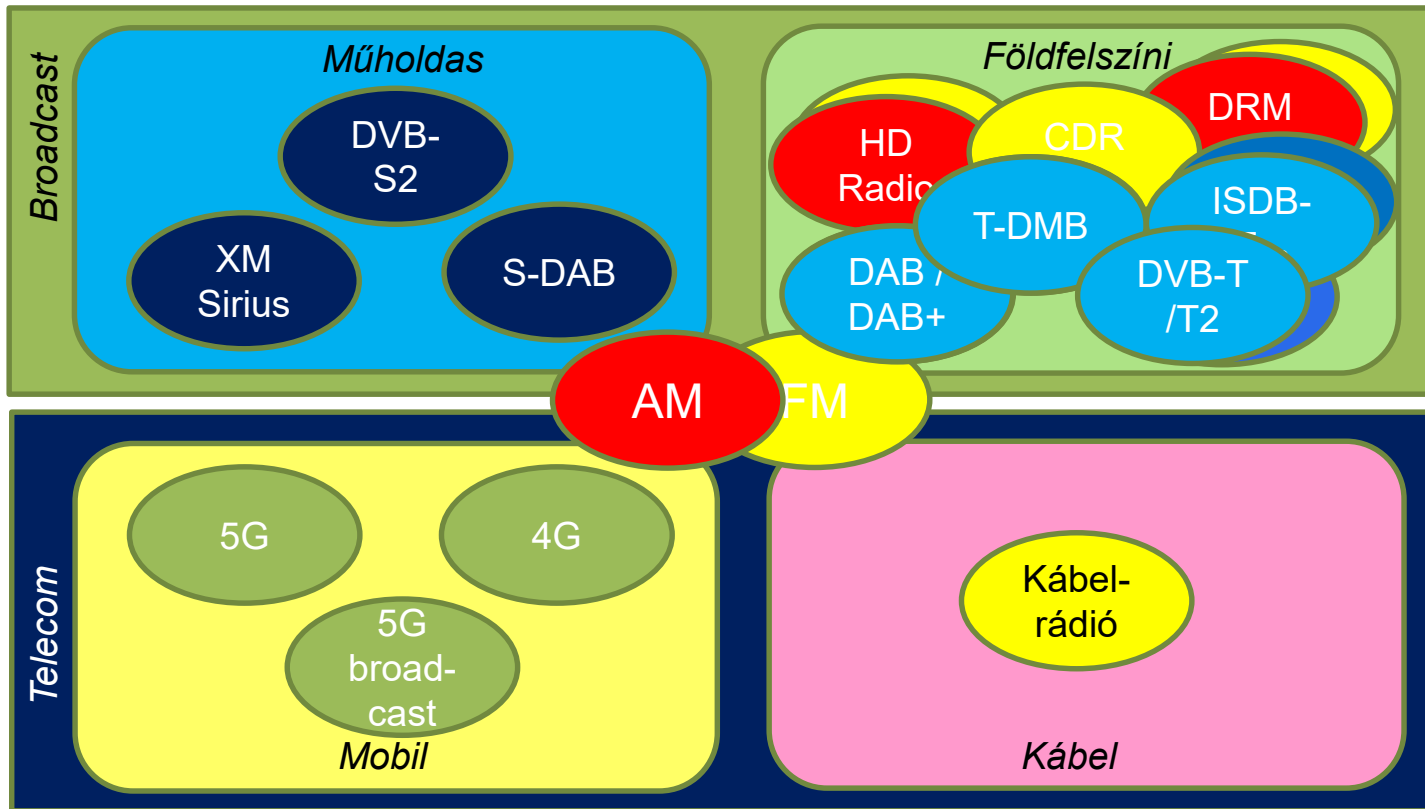
Archívumból: digitális rádiórendszerek (2006)

Változások

Aktualizálva (2020)

DAB/DAB+ - Digital Audio Bdcast.

- Fejlesztés: '80-as évek vége, első hivatalos kísérletek: 1995.
- EUREKA147 project / ma WorldDAB Forum
- VHF-III és L-sáv; földfelszíni és műholdas
- RF sávszélesség: 1,5 MHz
- Vivőszám adásmódtól függ, legjellemzőbb 1536 vivő (I. mód)
- Multiplex rendszerű sugárzás
- Audio kódolás: DAB: MPEX Layer II, DAB+: MPEG 4 HE AAC v2
- Kiegészítő adatok: szöveg, kép, EPG
- SFN lehetőség
- Alkalmazási lehetőség: országos, regionális lefedettség, helyi: small scale DAB.

DMB – Digital Multimedia Bdcast.

- Digital Multimedia Broadcasting
= video a DAB-on
- WorldDAB Forum / WorldDMB Forum
- Adási paraméterek megegyeznek a DAB-bal
- Video kódolás: MPEG-4 H.264 (Korea: BSAC)
- 1 multiplexben 3-4 video szolgáltatás
- Tipikus lefedhető terület: országos, regionális

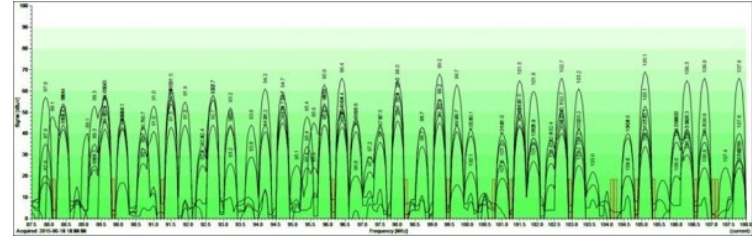
DRM – Digital Radio Mondiale

- 2002 óta szabvány
- DRM Consortium
- Hosszú-, közép- és rövidhullám
- 9/0 kHz, ill. 18/20 kHz
- Vivőszám
- Lehetséges több audio multiplexálása, de jellemzően egy műsor – egy adó kialakítású
- Audio minőség: AAC
- Kiegészítő adatok: szöveg (Journaline)
- Tipikus lefedettség: országos, regionális

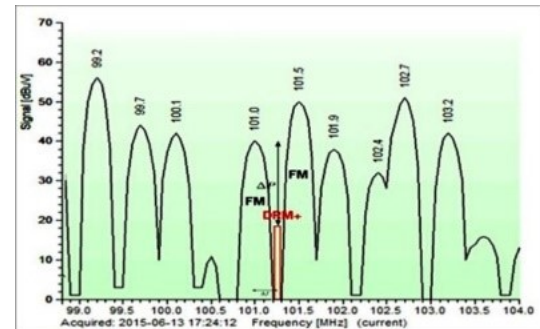

DRM+

- 2011 óta szabvány
- DRM Consortium
- Frekvenciasáv: VHF-II, VHF-III
- Sáv szélesség: 96 kHz
- Vivőszám: 212
- Jellemzően egy műsor – egy adó
- Audio: HE AACv2
- Kiegészítő adatok: Journaline
- Tipikus lefedhető terület: helyi, regionális
- SFN lehetőség

FM spektrum Johannesburgban

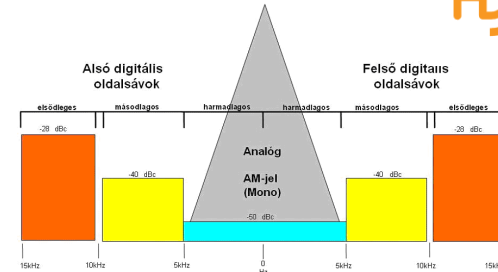

DRM+ adás a fenti spektrumban

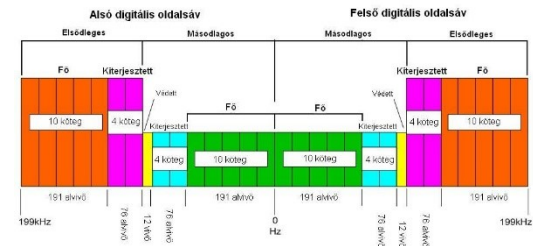
HD Radio – Hybrid Digital Radio

- 2002 óta (iBiquity)
- iBiquity/DTS/Xperi
- Frekvenciasáv: KH, URH
- Jellemzően egy műsor – egy adó kialakítás
- Audio kódolás: HDC
- Kiegészítő adatok: szöveg
- Tipikus lefedhető terület: helyi vagy regionális lefedettség
- Hibrid mód lehetséges
- SFN lehetséges

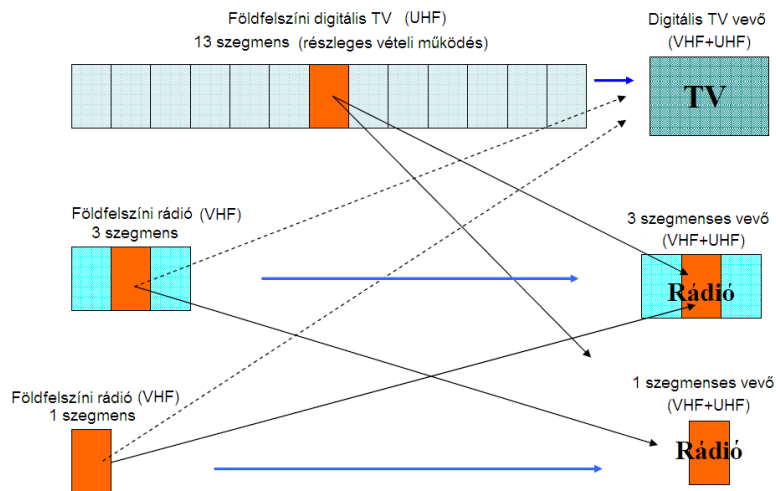
Hibrid mód és teljes digitális mód

ISDB-T_{SB}

- *Integrated Services Digital Broadcast, Terrestrial, Sound Broadcasting*
- 2003 óta
- Association of Radio Industries and Business (Japán)
- VHF, UHF sáv
- Sáv szélesség: 430 / 1290 kHz
- Audio: MPEG-2 AAC
- Multiplex rendszerű szolgáltatás
- Kiegészítő adatok
- Tipikus lefedhető terület: regionális, országos

ISDB-T

CDR – China Digital Radio

- 2013 óta szabvány, 2016 óta üzemel
- Kína saját tervezésű digitális rádióműsorszóró rendszere
- State Administration of Press, Publication, Radio, Film and Television of the People's Republic of China (SAPPRFT).
- Frekvenciasáv: 87,5-108 MHz
- Sáv szélesség: ±200 kHz
- Vivőszám: 524
- Max. 4 audio szolgáltatás
- Audio kódolás: „DRA+” (saját) + SBR
- Kiegészítő adatok
- Tipikus lefedhető terület: megegyezik az FM-mel

5G Broadcast

- Kísérletek 2015-től
- 5G hálózaton megvalósított egyirányú információtovábbítás
- Előfizetés nélkül is elérhetőnek kell lennie
- Televízió és rádió is
- Kulcsszó:
FEMBMS
  - Future Evolved Multimedia Broadcast Multicast Service

Tartalom

Digitális
rádiórendszerek
áttekintése

- DAB / DAB+/DMB
- DRM/ DRM+
- HD Radio
- ISDB-T
- CDR
- 5G Broadcast

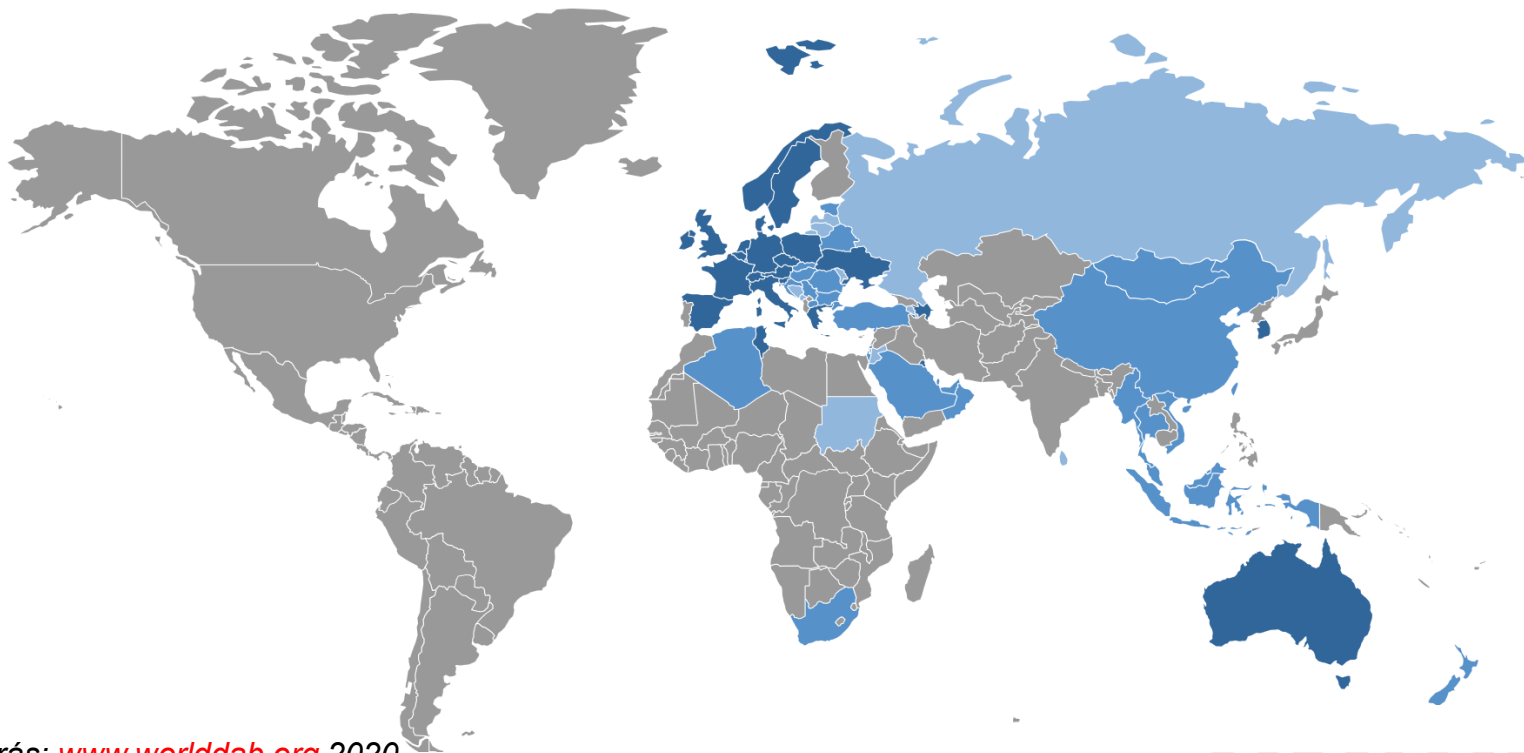
Digitális rádiózás a
nagyvilágban

- Rádiótérképek:
  - DAB
  - DRM
  - HD Radio
- Vevőkészülékek helyzete

..Magyarországon

- DAB+
- DRM – KH
- DRM – RH

DAB/DAB+ térkép

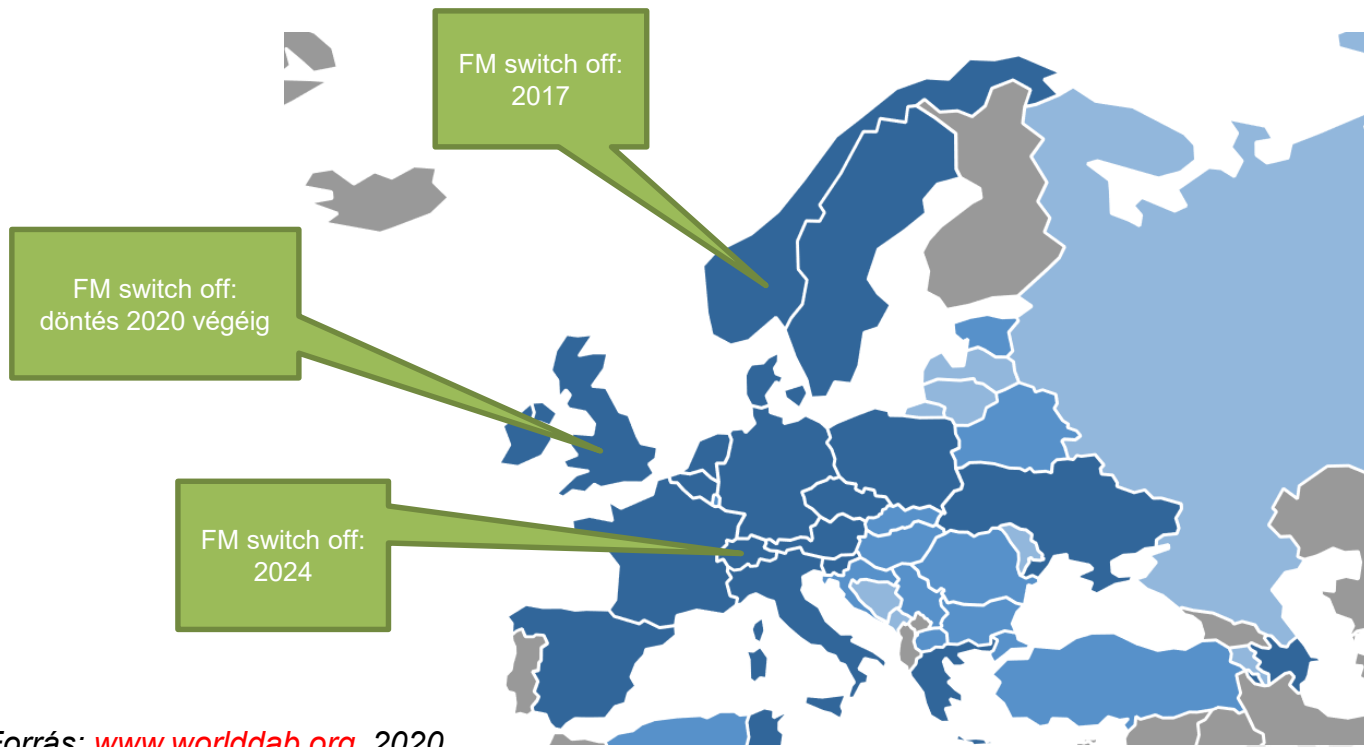
Forrás: www.worlddab.org 2020

ANTENNA HUNGÁRIA ZRT. 1119 Budapest, Petzvál József u. 31-33. www.ahrt.hu

antenna
HUNGÁRIA

DAB/DAB+ térkép, Európa

Forrás: www.worlddab.org, 2020

DRM térkép

Forrás: www.drm.org, 2020

ANTENNA HUNGÁRIA ZRT. 1119 Budapest, Petzvál József u. 31-33. www.ahrt.hu

DRM+ „térkép”

- Érdeklődő országok:
  - Oroszország
  - Dánia
  - Dél-Afrika
  - India

Forrás: Kenneth Wenzel: DRM+ The new frontier for digital radio? 2018

ANTENNA HUNGÁRIA ZRT. 1119 Budapest, Petzvál József u. 31-33. www.ahrt.hu

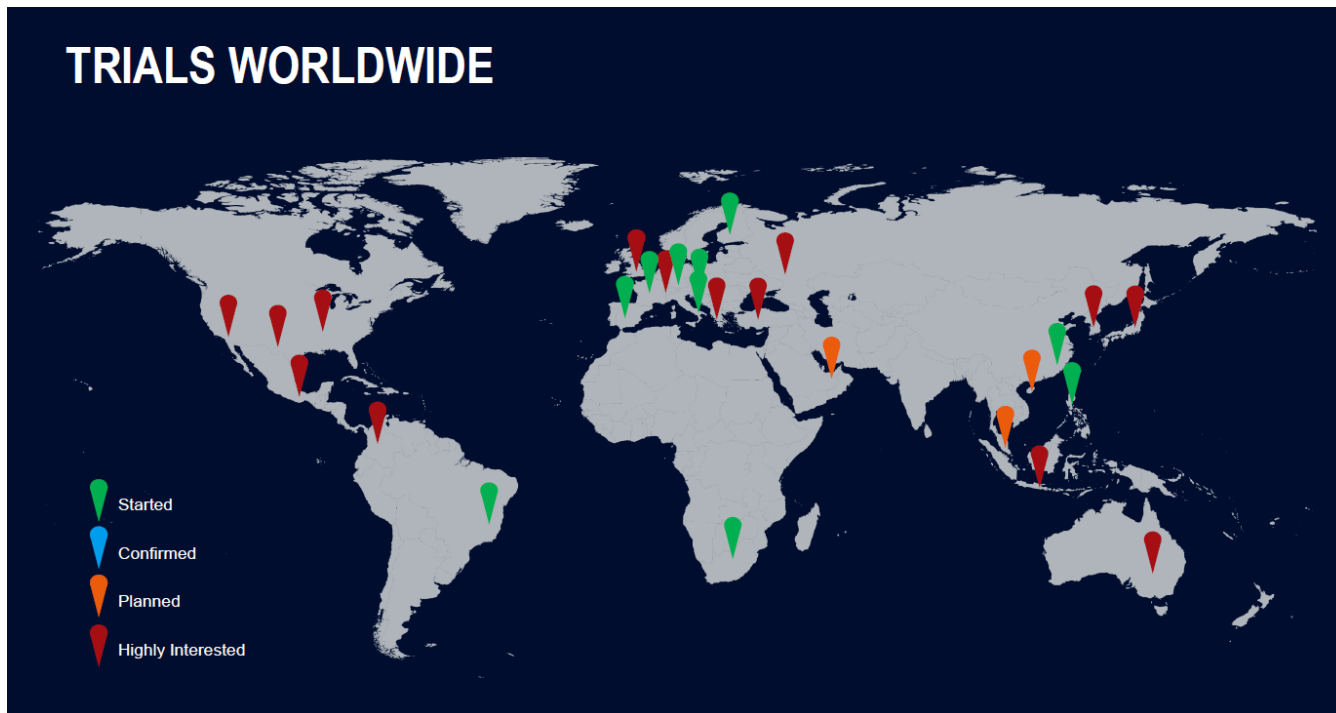
HD Radio térkép

Forrás: Tim Anderson: *Advanced Digital Radio – HD Radio, DRM, DAB & CDR, 2015*

ANTENNA HUNGÁRIA ZRT. 1119 Budapest, Petzvál József u. 31–33. www.ahrt.hu

5G broadcast térkép

Forrás: Mohamed Aziz Taga: 5GBroadcast /Multicast – Future of Broadcast Distribution; R&S, 2020

A vevőkészülékekről

DAB és DRM képes vevő

Tartalom

Digitális rádiórendszerek áttekintése

- DAB / DAB+/DMB
- DRM/ DRM+
- HD Radio
- ISDB-T
- CDR
- 5G Broadcast

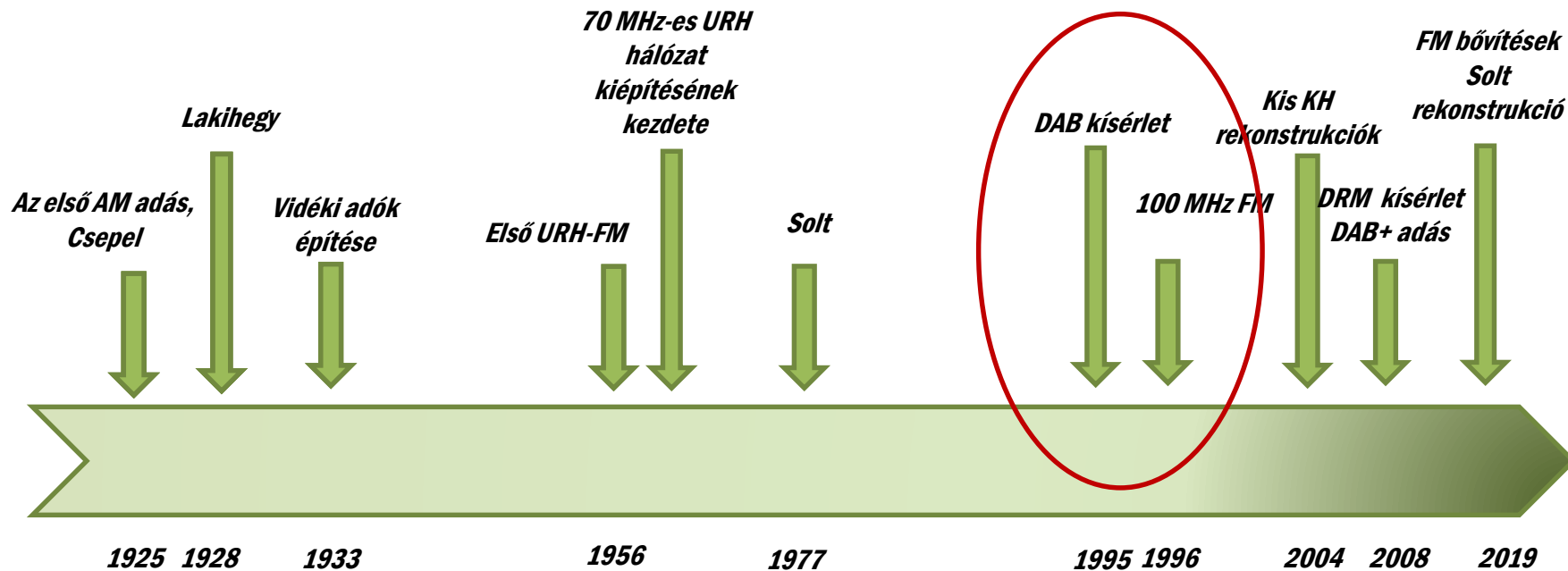
Digitális rádiózás a nagyvilágban

- Rádiótérképek:
  - DAB
  - DRM
  - HD Radio
- Vevőkészülékek helyzete

..Magyarországon

- DAB+
- DRM – KH
- DRM – RH

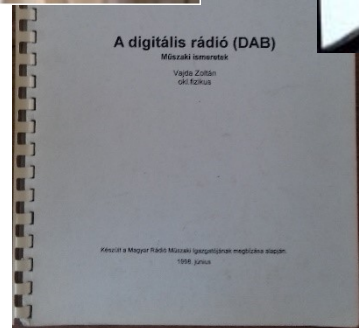
Itthon – DAB és DAB+

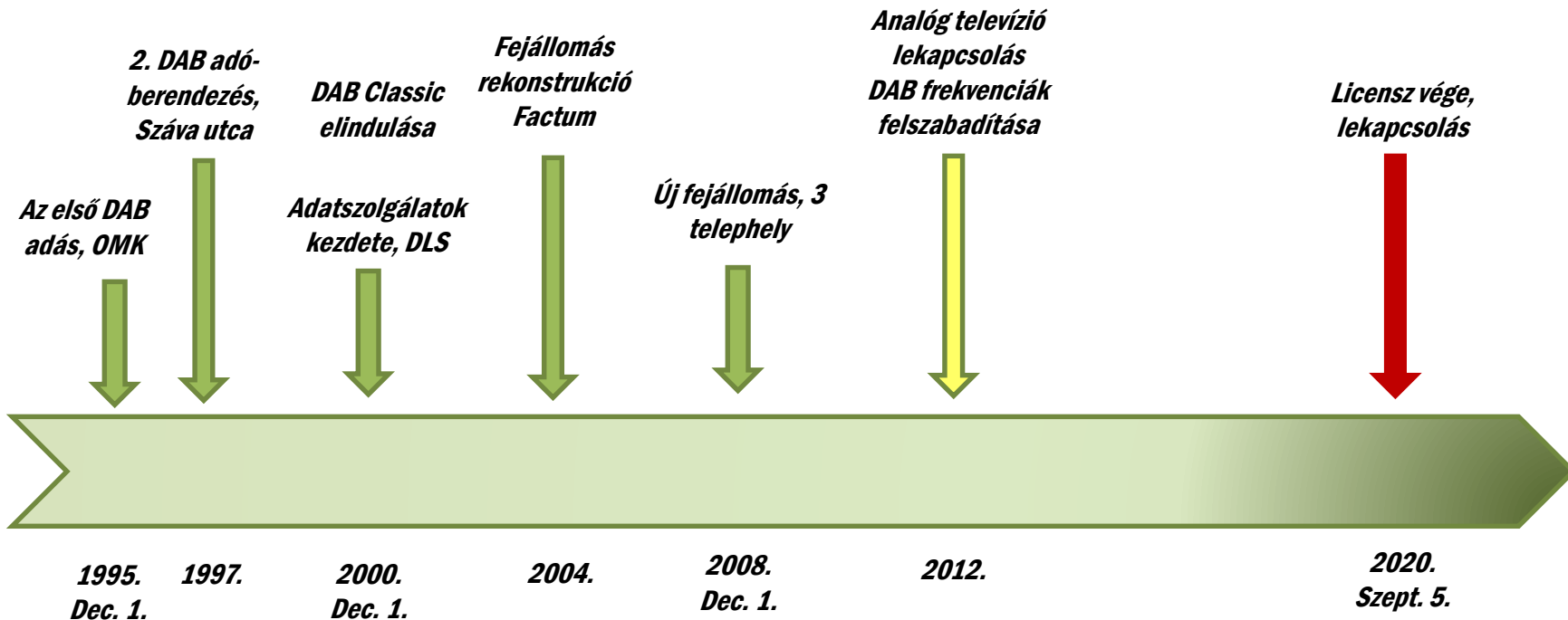

Itthon – DAB és DAB+

- Kísérlet kezdete:
1995. december 1.
Magyar Rádió 70. évf.
- Az első adás szakemberei:
  - Somodiné Cilike
(Antenna Hungária)
  - Dr. Vajda Zoltán
(Magyar Rádió)
  - Dr. Szokolay Mihály
(BME)

Itthon – DAB és DAB+

Itthon – DAB és DAB+ képek

DAB+ fejállomás

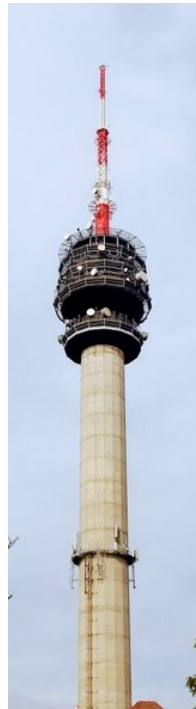
A Széchenyi-hegyi DAB+ adó

Itthon – DAB és DAB+ képek

Széchenyi-hegy

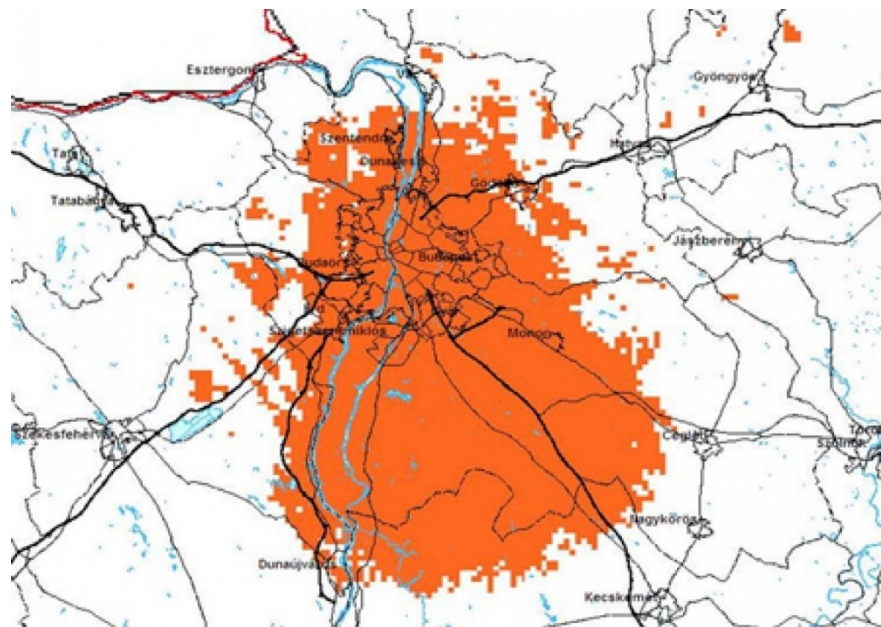
Száva utca

Háromshatár-hegy

Itthon – DAB és DAB+ képek

DAB+ lefedettségi térkép 2008. dec. 1-től, 30 %-os lakossági ellátottság

Itthon – DAB és DAB+ képek

Platform	Programok	Telephely	Csat.	Frekvencia
DAB+	<i>Teszt sugárzás:</i> 	Budapest, Széchenyi-hegy	11D	222,064 MHz
		Budapest, Száva utca		
		Budapest, Háromszatár-hegy		

DAB+ multiplexben leghosszabb ideig sugárzott műsorok

Itthon – KH DRM 2008

- DRM kísérlet, Katolikus Rádióval együttműködve
- 2008. tavasza, 4 héten át heti 2 alkalommal (nappal, éjszaka)
- Telephely: AH Lakihegy rádióállomás
- Adóberendezés: Telefunken TRAM 15, P (DRM) = 3 kW
- Antenna: 120 m-es KH antenna
- Vevőberendezés: Fraunhofer mérővevő

Itthon – KH DRM 2008

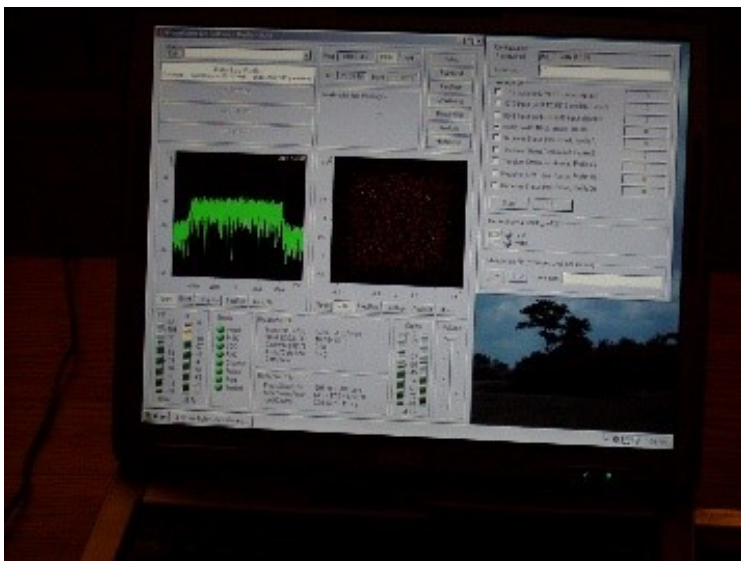

DRM modulátor

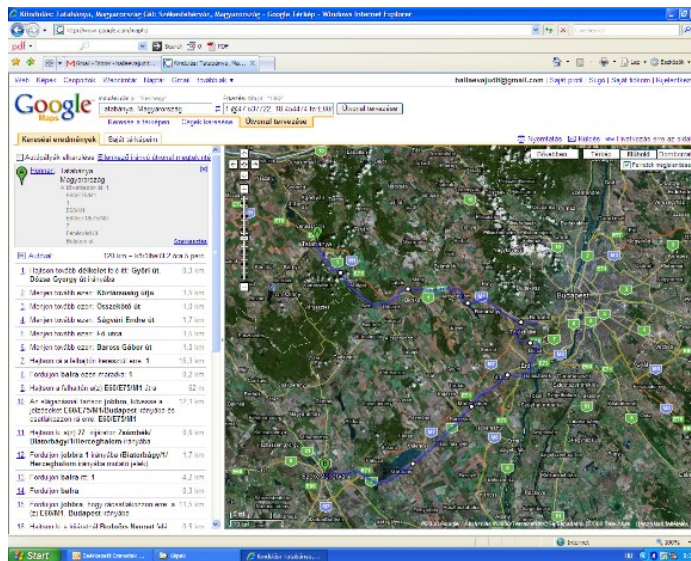
A 120 m-es antenna

Itthon – KH DRM, Lakihegy, 2008.

DRM mérővevő

Mérőautós mérés egy útvonalra

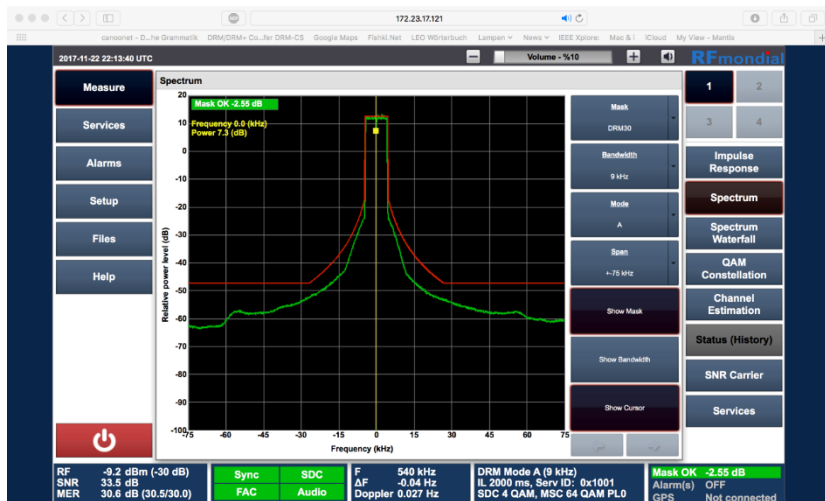
Itthon – KH DRM, Solt 2017.

- 40 éves KH adóberendezés rekonstrukciója
- Kiírásban szerepelt a DRM-mód képessége
- Telepítés idején próbasugárzások AM és DRM módban is történtek

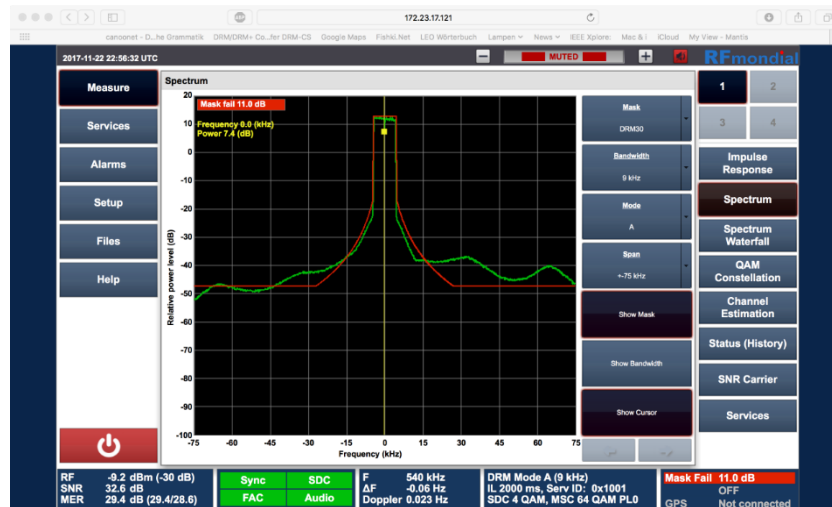

Az új 2 MW-os adó

Itthon – középhullámú DRM, Solt, 2017.

400 kW műantennán

400 kW antennán

Itthon – RH DRM, BME

- A Budapesti Műszaki és Gazdasági Egyetem Rohde&Schwarz referencialaboratóriuma és a Nagyfrekvencia Kft. együttműködésében indult az első hazai rövidhullámú DRM sugárzás a 26 MHz-es sávban.
- Paraméterek:
  - $f = 26,06$ MHz
  - Adásmód: „A”
  - Sávszélesség: 10 kHz
  - MSC konstelláció: 16 QAM, SDC es FAC konstelláció: QPSK
  - $P = \text{max. } 200$ W
- Modulátor típusa: DREAM szoftver+ R&S I/Q-modulátor
- Adóberendezés típusa: egyedi gyártás
- Antenna típusa: 27 MHz-en 5/8-os monopol, 26,06 MHz-re áthangolva
- Ellenőrző vevő - R&S EM010 RH vevő
(12 kHz-es KF-et ad ki, PC-n futó DREAM szoftverrel történik a dekódolás)

Itthon – RH DRM képek

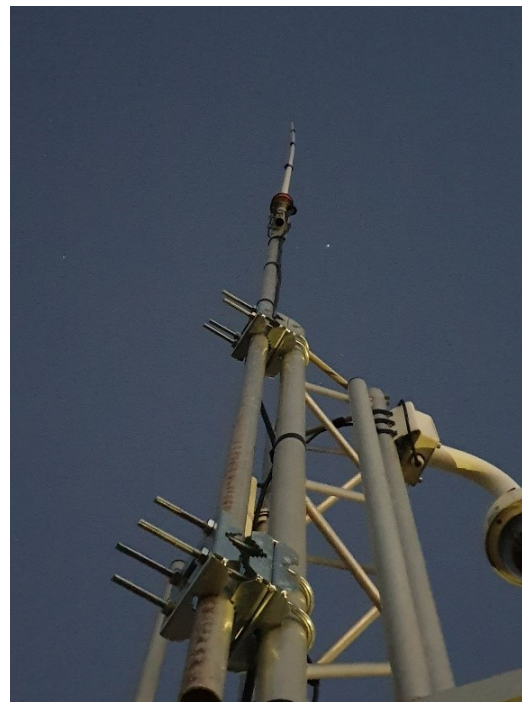
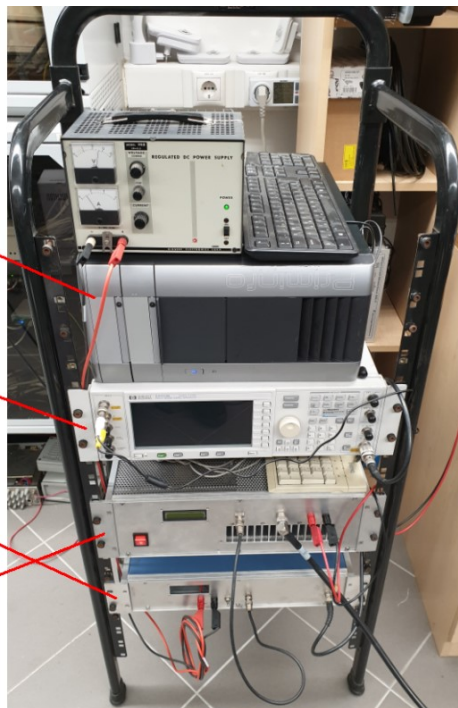
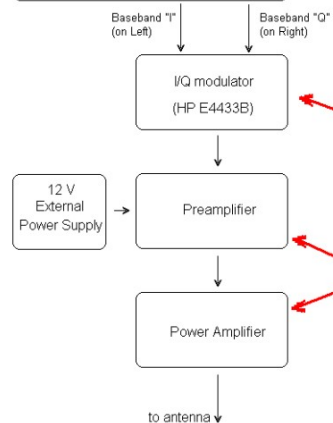
PC with

Audio material: 25-hour stream played out in a loop (compiled by Mana Radio)

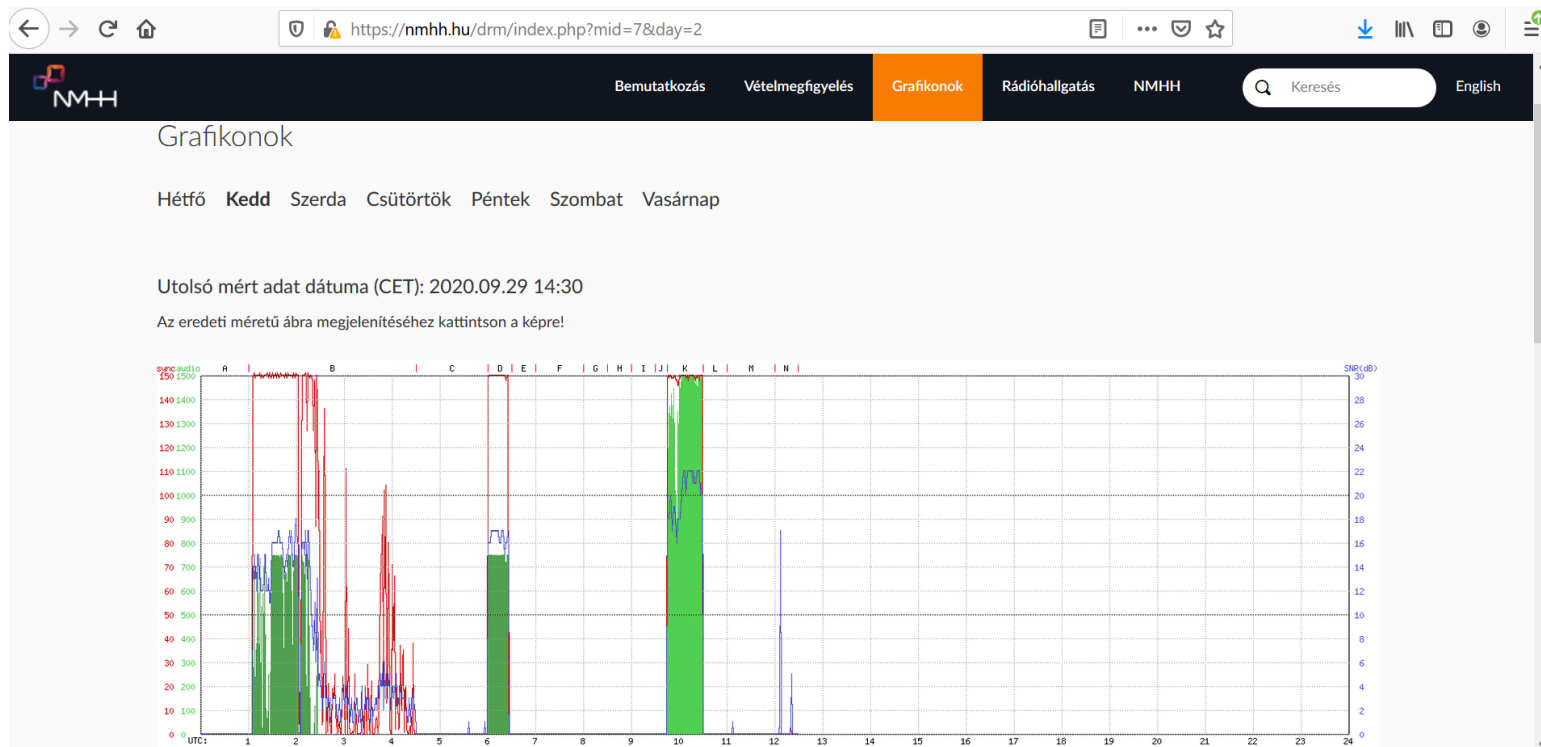
Content Server (Fraunhofer Institute)

I/Q-generator software (DREAM)

Output: I and Q signals on the L and R channels respectively of the LINE OUT interface on the sound card

Itthon – NMHH vételfigyelő állomás

Összefoglalás

- Kulcsszó: diverzitás
- Minden műsorszolgáltató megtalálhatja a számára legkedvezőbb digitális rádió platformot
- A bevezetés évekig tartó folyamat
- Ahol a bevezetés előrehaladt, már van kézzel fogható előny
- Hazánkban elmondható, hogy a digitális rádiózásnak van múltja, jelene.

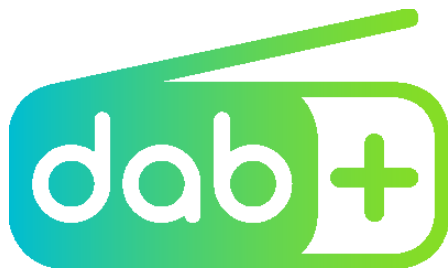

*Az UNESCO 2020-as
rádiózási világnapra készített
borítóképe*

Végezetül...

„A rádiónak nincs jövője.”

Lord Kelvin

ISDB-T

CDR

**Köszönöm a
figyelmet!**

antenna
HUNGÁRIA